

הווארט השבועי

מתי נזכה לראות את פני הבן האמיתי!?

ווען וועט מען שוין זעהין דאס רעכטיגע קינד?! (מתי אזכה לראות את הבן האמיתי!?)

ובזאת ביארו תלמידיו (בבית יעקב מאיזביצא ועוד) את התמיהה הנ"ל שאכן מעידה התורה בזה ש'אלה תולדות נח נח! היינו שלא עזב עצמו לפעול ולייגע עבור בניו, אלא הוא בעצמו היה הבן האמיתי והיה עובד השם יתברך תמיד ואכן מעשיו הטובים הם תולדותיו כפי שפירש רש"י "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים"

זו אחת מאבני היסוד בפאסאנא: אתה המחנך של עצמך!

כשבאים לכתוב על רבינו זי"ע ניתן לדבר בלי סוף מאינספור זוויות ועניינים, אך חשבתי השבוע בכל זאת לקחת דבר אחד או שניים מתורתו הגדולה ברוח הדברים הנ"ל.

מחד גיסא רבינו זי"ע היה זה שבשנים הקשות ביותר כשהוא מאבד את בני ביתו, חסידיו, וכל היקר לו הוא לא התעטף במעיל אלא הצית מדורה גדולה, 'אש קודש' תרתי משמע, במצבים שאי אפשר להעלות על הדעת הוא המשיך לחנך את ילדי ישראל בדרכו היחודית ולהכניס חיות בלב יהודים שבורים ורצוצים כידוע למשל בסיפור של שמחת תורה בגטו,

הוא הצר רבות על היחס שמקבל הנוער הנושר (כן, כבר אז היה את המושג הזה..), והיה מדבר רבות לקרבם עד כדי כך שבאחד הקטעים המרטיטים בספרו 'אש קודש' שנכתב בשנות הזעם מדברים שנשא בפני חסידיו בגטו, הוא מתבטא על כך "איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי" איך נעלה בלי הנערים שנשרו וכך נהרגו ה"י.

עומק כוונתו ההוא שחום רוחני הוא כמו במשל הנז', וכך יש שהסבירו את ההבדל בין נח לאברהם אבינו, נח התעטף במעיל פרווה ולא החזיר את כולם בתשובה אך אברהם אבינו הדליק מדורה גדולה וסחף אחריו רבים באמונתו.

לפי זה חשבתי להאיר בדרך דרש את התמיהה הראשונה, שמה שנא' שהיו דורשים אותו לגנאי, אין זה הגנאי המשתמע בפשטות שבדורות אחרים לא היה נחשב צדיק, אלא בגלל שבדורו הוא לא דאג להדליק מדורה ולהחזיר את כולם בתשובה אלא התעטף במעיל ובנה תיבה לעצמו, ולכן הפליגו חלק מרבתינו ודרשו אותו לגנאי אע"פ שצדיק היה, כדי להשריש בנו את המסר שלא נתעטף בפרווה ונדאג לחמימות רוחנית רק לעצמנו אלא נדליק מדורה גדולה שתאיר בלב כל סובבינו.

אם נשתמש בלשונו של האדמו"ר מפיאסנא זי"ע, אזי זהו המשפט המפורסם ביותר בשמו '**הדבר הכי גדול הוא לעשות טובה למישהו אחר**' כפי שסח 'הגיבן הקדוש' בסיפור הידוע, וכאמור, מיירי גם טובה רוחנית.

כעת כדי ליישב את התמיהה השניה נעבור לדרוש אותו לשבח,

היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע היה אומר תדיר שמנהג בני אדם שכל אחד אומר שכל יגיעותיו ועסקיו הוא בשביל שבנו יוכל לגדול לתורה ולירא"ש, אך כאשר הילד גדול הוא שוכח למה ועל מה התייגע אביו וגם הוא אומר שכל עמלו ויגיעו הוא עבור בנו שיהיה ת"ח ויגדל לתורה וירא"ש, וכך הוא מנהג בני אדם דוד אחר דוד בעוונותינו הרבים, והפטיר היהודי הקדוש בזה הלשון:

"אלה תולדות נח נח" וברש"י 'יש מרבתינו דורשים אותו לשבח ויש שדורשים אותו לגנאי',

יש ליתן את הדעת לשתי נקודות תמוהות בדברים אלו,

א מדוע יש מרבתינו שראו צורך למעט בצדקותו של נח, הרי גם אם נפרש כדבריהם שרק בדורו היה צדיק לא מובן מה הצורך לגנותו על כך?

ב מלשון הפסוק משתמע שאחד מהתולדות של נח הוא נח עצמו שכך נא' 'אלה תולדות נח נח' ודבר זה אינו מובן כלל כי בפשטות תולדותיו של אדם הם בניו?

לפני שנרד לפשט הדברים נקדים שהשנה בשב"ק (ד' חשוון) יהול יום היארצייט של רבינו הקדוש ר' קלונימוס קלמן שפירא הי"ד הידוע יותר כ**אדמו"ר מפיאסנא הי"ד** שנעקד על קידוש ה' בגטו ורשה לפני 79 שנה ואת דברינו בביאור התמיהות הנ"ל נמקד לאור דמותו הייחודית ונקדישם לכבוד נשמתו הטהורה.

השבוע עם ירידת היורה בוודאי נזכר כל אחד בקור שמביא עמו החורף שזה עתה החל, כידוע עם קור ניתן להתמודד בשני דרכים, אפשר להתעטף במעיל פרווה ואפשר להדליק מדורה בשני המקרים התוצאה לכאורה דומה שהאדם מתחמם, אך באמת ההבדל בינם תהומי, זה שלבש מעיל פרווה אמנם התחמם אך הועיל רק לעצמו, אך אותו אחד שהדליק מדורה הועיל בכך לכל הנאספים סביבו.

רבינו הקדוש **הקוצקער זי"ע** אמר פעם על רב אחד שהוא 'צדיק אין פעלץ' דהיינו צדיק במעיל פרווה,

את משנתו החינוכית האדירה הוא גם העלה על הכתב בספריו, והמפורסם שבהם הוא "חובת התלמידים" בה הוא גותן הדרכה מפורטת בלשונו הזהב בגדלות ורוממות,

כך למשל בפרק י"ג הוא פונה אלינו תחת הכותרת 'שלא להחמיץ עצמו' וכך הוא כותב בין היתר: זכור נא תלמיד חסיד, כמה אנשים גדולים וטובים מקנאים בכך ובשחרותך לאמור, מי יתנני עתה נער ובחור ואת כל היום לדי' הקדשתי ומסרתי. כמה מהם משתוקקים להיות בגוף נקי ובנפש כוספת לדי', ובשנותיהם כבר קשה להם ועתה עוד הכל בידך, והאם תאבד מרגלית זו ותאמר, לכשאגדל אעבוד ולכשאזדקן אתקן" ע"כ.

אם נחזור לאמירתו של היהודי הקדוש "מתי יזכה לראות את הבן האמיתי", הרב'ה מפיאסצנא ממש משכנע אותנו באהבה עד אין קץ להיות אנו הבן האמיתי!

אם נתבונן נראה את ההנהגה המיוחדת הזו בפעולותיו בשנים האחרונות בגטו ורשא,

את ספרו הק' 'אש קודש' הוא כתב בשואה הארורה בתוככי הגטו, תחשבו על זה רגע, מסכיבו מתים יום אחר יום במיתות משונות אלפי יהודים והוא מבין לאיפה זה הולך, (הוא אכן מתאר מצבים נוראים בדבריו), ומה יש לו לעשות עכשיו? לכתוב ספר! זה נשמע לכם הגיוני? מילא לדאוג לאנשים שעוד שורדים, לחנך לחזק מי שעוד אפשר, אבל לכתוב? למי? למה?

התשובה הנוקבת לדעתי טמונה ביסוד האמור, לפני שהוא דאג לכולם הוא דאג להיות הוא ה'בן האמיתי'!

ואכן למרות שהוא ידע שהוא לא ישרוד כנראה הקב"ה גלגל לכלל ישראל את כתביו בדרך נס כפי שהוא מספר בצוואה שהותר בתחילת ספרו,

את הספר הוא החביא חודשים ספורים לפני שנהרג בידי הנאצים ימ"ש, תחת אחד החורבות ולאחר המלחמה מצא את זה ילד פולני, הוא ניגש לחייל אמריקני ומכר לו את זה בדולר אחד! החייל הגוי הבין שזה בעברית והביא את זה לרב המקומי וכך היה כתוב בתחילת הספר:

"אדוני הנכבד, אם אתה מוצא את הניירות האלו, דע לך שאני כבר לא בעולם הזה, אני לא יודע אם יהיה עוד יהודי בפולניה, אני לא יודע אם יהיה עוד יהודי באירופה, האמת אגיד לך שאני לא יודע אם יהיה יהודי בכל העולם כולו, אבל בירושלים מוכרח להיות יהודי אני מתחנן אליך תמצא את היהודי הזה תבקש ממנו להדפיס מהתורות שלי ואני מבטיח לכם מי שלומד את הספרים שלו אני אשתדל לפני כסא הכבוד שהקב"ה יברכו בכל ענייניו"

(אין זה הנוסח המדויק המופיע בספר אלא בתרגום חופשי כפי שסופר ע"י ר' שלמה קרליבך)

חסידות פיאסצנא לצערנו הושמדה כליל בשואה, אך אש הקודש עדיין בוערת בעוצמה, כאשר תורתו ודרכו מאירים את דרכנו באור יקריות.

יעזרנו הקב"ה ללכת בדרכיו, להאמין בעצמנו, לא להחמיץ את עצמנו, וזכותו תעמוד בעדינו, אמן.

גוט שאבע'ס

א פרייליכ'ן שאבע'ס